

МОТИВАЦІЯ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ

Галай А.О.

Науковий керівник – Можайкіна Н.В., канд. екон. наук, доцент

В сучасному суспільстві змінився підхід до визначення поняття «освіта». Це поняття стало більш глибоким і плюралістичним, це відображає сучасну громадську дійсність. Стратегічна мета освіти – розвиток соціально-активної особистості. Для досягнення цієї мети в процесі освіти велике значення має мотивація студентів.

В цьому питанні важливим є розуміння самого поняття «мотивації» та «мотивів». Під мотивацією слід розуміти вид управлінської діяльності, що забезпечує спонукання особи до діяльності, спрямованої на досягнення особистих цілей чи цілей організації. Існують різноманітні мотиви цієї діяльності, вони висловлюють внутрішні спонукання особистості, її потреби та інтереси. У разі протиріччя цілей та мотивів студента його розвиток стає майже неможливим. У зв'язку з цим, особливого значення набуває проблема мотивації освітньої діяльності студента. Проблема же мотиваційного механізму освітнього процесу існує через те, що в сучасному світі студент повинен мати високий рівень знань, кваліфікацію, активність, професіоналізм. Всі ці якості залежать, насамперед, від самого студента, його особистісних якостей.

Навчальна мотивація студента визначається як приватний вид мотивації, що включений в певну діяльність, – у даному випадку навчання. Навчальна мотивація визначається рядом специфічних факторів. По-перше, вона визначається самою освітньою системою, освітнім закладом; по-друге, – організацією освітнього процесу; по-третє, – суб'єктивними особливостями учня; по-четверте, – суб'єктивними особливостями педагога і перш за все системи його ставлень до учня, до справи; по-п'яте, – специфікою навчального предмета. Навчальна мотивація, як і будь-який інший її вид, системна, характеризується спрямованістю, стійкістю і динамічністю. При аналізі мотивації стоїть складне завдання визначення не тільки домінуючого збудника (мотиву), але й обліку всієї структури мотиваційної сфери людини. У структурі мотивації навчання значне місце займає інтерес.

Можливість створення умов виникнення інтересу до навчання (як емоційного переживання задоволення пізнавальної потреби) і формування самого інтересу відзначалась багатьма дослідниками.

Особливий інтерес у дослідженні цієї проблеми визиває спеціально розроблена типологія Є. Ф. Зеєра. Ця типологія якомога точніше вказує на те, як саме студенти розрізняються своєю вмотивованістю та спрямованістю до обраної освітньої діяльності. Науковець виокремив

три основні типи студентів ВНЗ: I тип – студенти з позитивною професійною направленістю, яка представляє ситуацію відповідності особистості обраної професії; II тип – студенти, остаточно не визначилися в своєму виборі професії, був обраний, так званий, компроміс, іноді негативне ставлення до майбутньої професії; III тип – студенти з негативним ставленням до професії. Мотивація їх вибору обумовлена суспільними цінностями вищої освіти. Вони мають слабе уявлення про професію.

В сучасному світі існує деяка особлива прагматична мотивація отримання вищої освіти у і студентів, а саме отримання знань лише для вилучення з них в подальшому високих доходів і певного соціального статусу. Цю тенденцію можна відстежити завдяки зіставленню провідних ціннісних орієнтацій і намірів переважної кількості студентів. В той же час, деякі студенти орієнтовані на отримання в майбутньому високих доходів і соціального стану. Але пов'язують це лише з отриманням диплома, а не знань. Занепокоєння викликає значно менша частка студентів з мотивацією отримання глибоких знань. Так, для студентів I курсу характерні низькі значущості таких цінностей як креативність і розвиток себе, що мають значення в навчальній діяльності, слід відзначити і позитивну тенденцію зростання цінності розвитку у студентів старших курсів – тут вона стає вже однією з домінуючих.

Нажаль, домінуючий мотив залишається незмінним вже на протязі довгих років – отримання диплома, але для студентів IV курсу провідними мотивами також стають навчання на хороші оцінки та забезпечення успішності майбутньої професійної діяльності та інтелектуальне задоволення. Звертає на себе увагу невідповідність вкладу, тобто якості навчання, часу підготовки до занять, і очікуваного результату.

Низька вмотивованість студентів може бути пов'язана з економічною ситуацією в країні. Студенти українських вищих все частіше працюють не за спеціальністю, або взагалі, планують емігрувати до найближчих країн ЄС. Державне управління освітою повинно забезпечувати реалізацію нових цілей освітньої діяльності, а саме: особова орієнтація освіти, формування інноваційної моделі, впровадження освітніх інновацій і інформаційних технологій, органічне єднання освіти і науки, розвиток дистанційної освіти.